

מסורת הש"ס

(א) [נקמן מן...], (ב) צ"ק חק: [נקמן מן...], (ג) [ע"צ], (ד) [שיך לע"צ],

סמל תוספות

המודר הנאה מחבירו

לפני שביעית לא ירד לתוך שדהו. דדריסת הרגל אסורה ואינו אוכל אפילו מן הטעות מן לשדה דאינו נריך לירד ולאכול אסור. ובגמ' פריך אמאי אסור לירד בו לנורן אכילה הא רחמנא אפקריה לשדה לכל דבר אכילה: נדר מבטו מאכל לפי שביעי' יורד לתוך שדהו. דאינו מודר אלל מדרב המניח לירי ממלל ואינו אוכל מן הפירות: ובשבועית יורד ואוכל. דהפקר הוא וקשה דלעיל (דף ג.) מיבעיט ליה אט מפסק ומיחיל בצרעא חי הוא הנאה המניחה לירי ממלל ור"ל דשבועית אף השדה הפקר לנורן אכילה דהכי מסיק בגמ' ולאידך נמי דמשמי שמה יטהה צעמדיה הכא לא שייך נמודר מחלל דאי שיהא אין נכך כלום: רב ושמואל אמרי נכחי אלו עליך לפני שביעית אינו אוכל מן הנוטות. ואף על פי שהגיע שביעית דכיון דלמיר אלו אסורין עליו אפי' נאחר שמנס לא מהפקירם ונאחר אסור בשביעית והשתא ס"ד דנלא אמר נכחי אלו והגיע שביעית אסור לאכול מן הטעות דלדס אסור דבר שברשותו אף שישאל מרשותו ומתני' דקתני ובשביעי' אוכל בטעות מייתי בהדירו בשביעית ענינה: רבי יוחנן ור"ש בן לקיש [אמרין] נכחי עליך אינו יורד לתוך שדהו כ"ו הגיע שביעית אוכל מן הנוטות. והפקר הן ולא אסרין אלא כי אימתינו לדידיה אכל חי ייבטיהו [לא] דלין אדם אוסר בקומותו לכשיאל מרשותו וה"ה היכא דלמיר נכחי אלו הגיע שביעית מותר בטעות ופרין אט כן דלא אסר רבי יוחנן כלל לכשיאל מרשותו אמאי לא אשמועינן למילתא דאלו אלא אית ליה אדם אוסר ועוד תנן דלדס אוסר לכשיאל מרשותו: בות יירשנו. דקשי' מה ברשותו אוסרה ותו לא: בחיייו ובמותו לא יירשנו. אלמא אוסר אחריו לאחר מותו שיאלו מרשותו ומשני לה לעולם לא תפשוט מידי דהיכא לא יירשנו. לאחר מותו אוסר נכחי שיאלו מרשותו דשאי הכא שפי' בהדיא שאסרו לאחר מותו:

רש"י

**במתני'** **הנאה מחבירו לפני שביעית**. שהדירו חבירו קודם שנכנסה שביעית: אין יורד למוך שדהו. לכולל מפירות שביעית דאסור בדריסת הרגל: ואין אוכל מן הנוטות. מאותן פירות הנוטין חוץ לשדה שיכול ליקח מהן ואינו נריך ליכנס בתוך השדה ואע"ג דהן שביעית

לא יאכל מהן כדלמרינן בגמרא אדס אוסר דבר שברשותו אפילו לכשיאל מרשותו והאי נמי כיון דלפני שביעית הדירו חבירו כי אתי נמי שביעית אסור בהן: **ובשביעית**. אכל אט הדירו שביעית לא יורד לתוך שדהו: **אכל הוא מן הנוטות**. הואיל ולא היו

ברשותו השתא כי מדיר ליה. ובגמרא<sup>[א]</sup> מפרש אמאי אינו יורד ואמאי אוכל הא ארעא נמי דהפקר היא: **נדר הימנו מחלל לפני שביעית**. אכל לא נדר הימנו הנאה לכי מטי שביעית יורד ואינו אוכל דהא לא הדירו אלא מן מחלל אכל אינו אוכל כדפרישית לעיל דלדס אוסר דבר שברשותו אפי' לאחר שיאל מרשותו: **ובשביעית**. הדירו שביעית: **יורד ואוכל**. דעכשי יאל מרשותו. ואית דמפרש המודר הנאה מחבירו לפני שביעית לא ירד לתוך שדהו לפני שביעית ולא יאכל מן הנוטות כיון דלדירו ובשביעית כלומר אט הגיעה שביעית לא ירד לתוך שדהו כ"ו ולישנא קמא עיקר: **גמ' דאמרי פרווייהו נכסי אלו עליך**. כלומר כל נכסי עליך בכל מקום שהן: **ואין אוכל מן הנוטות**. ואע"פ שהגיע שביעית ושל הפקר הן: **ואט שביעית נדר**. דהשתא לאו ברשותו הוא ולא מצי מדיר לה מניייהו אוכל מן הנוטות: **ר' יוחנן ור"ל דאמרי**. הגיע שביעית אין יורד אכל אוכל

מן הנוטות: **אדס אוסר דבר שברשותו אפילו לכשיאל מרשותו**. דכיון דבשעה שאסר הויין ברשותיה אפילו לכי הגיע שביעית נפקן מרשותיה אפילו הכי אסורין עליו: **ר' יוחנן ור"ל סברי אין אדס כו'**. ומשום הכי כי הגיע שביעית דנפקא מרשותיה אוכל הוא מן הנוטות: **וסבברא**. דבהאי טעמא פליגי: **ומי איכא למ"ד אין אדס אוסר כו'**. ור' יוחנן ור"ל הכי סבירא להו: <sup>(ה)</sup> **אט כן**. דמשום האי טעמא פליגי דאמרי דאוכל הוא בשביעית: **ליפלגי בנכסים אלו**. אפי' היכא דלמיר נכסים אלו עליך ולימרו ר' יוחנן ור"ל דאוכל בשביעית משום הטעם <sup>(ו)</sup> דלמיר אין אדס אוסר דבר שברשותו לכשיאל מרשותו כ"ש היכא דלמיר נכסי דמשמע כל זמן שהן ברשותו אלא מדלא פליגי בנכסים אלו אלא בנכסי ש"מ דלית להו האי סברא. ועוד היכי מצי אמר לעולם דלין אדס אוסר דבר שברשותו לכשיאל מרשותו והמתן דלוסר: **האומר לבנו קונם שאסא נהנה לי**. כלומר שאי אתה נהנה לי מכל נכסי: **מה יירשנו**. שלא אסר עליו אלא כל זמן שהנכסים שלו לפיכך יירשנו אט

תימא משום סיפא נקט לה לאשמעינן דכיון דמעיקרא אמר נכסי כשהגיע שביעית הותר מקנחתו של נדר זה דהיינו לענין אכילה הא נמי לא נריכא לאשמעי' דפשיטא דכלשון נכסי לא משמע אלא צעוד שהיו ברשותו דגדולה מזו שנינו בפירקא דלקמן (דף מו.) ומיימין לה בסמוך בשמעתינן [ע"צ] האומר לחבירו קונם לביתך שאני נכנס שדך שאני לוקח מת או שמכרו לאחר מותר וכיון דאפילו גבי נודר דליכא לספוקי דמצי אוסר אנפשיה נכסי חבירו אפילו לאחר שיאלו מרשותו אמרינן דכי אמר ביתך לא משמע אלא צעוד שהוא שלו כ"ש לגבי מדיר דאיכא לספוקי אי מצי אסיר לבתר שיאלו מרשותו דפשיטא מילתא דכלשון נכסי אינו אוסר אלא צעודן ברשותו דודאי כי אמר נודר ביתך או נכסוך וכי אמר מדיר ביתי או נכסי לשונות שוין הן הלכך אט איתא דר' יוחנן ור"ל דוקא בנכסי אמרי דלין אדס אוסר תנא דמתני' לא אשמועי' מידי לא ברישא ולא בסיפא. וכ"ת כולה לאשמועינן דינא דבשביעית אינו יורד לתוך שדהו נקט לה דלא תימא דארעא נמי רחמנא אפקריה וקמ"ל דליתא משום טעמא דלמיר לקמן לא מצית אמרת הכין דלמאי שנויה בנדרים אי האי דינא צעי למתני לעולא דלמיר לקמן [ע"צ] צעומדין אילנות על הגבולין הי"ל למתנייה גבי דיני ממונות א"נ בשביעית ואפי' לר"ש בן אליקים דלמיר [גס] גזרה שמא ישהה צעמידה לא ינחא דכולה תני לה משום האי דינא דליתני שביעית גרידא אלא ודאי ר' יוחנן ור"ל אפילו בנכסים אלו ס"ל דלין אדס אוסר. ואמאי להו השתא מתניתין שפיר דתנא רישא משום סיפא לאשמועינן דאפילו הדירו בלשון נכסים אלו אין נדרו חל לאחר שיאלו מרשותו דלא תימא דכי היכי דלמיר גבי נודר דכי אמר לבית זה שאני נכנס מת או מכרו לאחר אסור דמתסר עליה אפילו לאחר שיאל מרשותו הכי נמי כי הדירו חבירו ור"ל נכסים אלו דליחול אסורא אפי' לאחר שיאלו נכסים מרשות מדיר דליתא דה"מ בנודר עצמו דמצי אסר אנפשיה נכסי חבירו אפילו לאחר שיאלו מרשותו הוו להו נכסי חבירו אכל מדיר לא דלאחר שיאלו מרשותו הוו להו נכסי חבירו ואין אדס אוסר נכסי חבירו על חבירו ואמאי מתניתין שפיר. ומקשינן דאי איתא דר' יוחנן ור"ל סברי דלין אדס אוסר הוה להו לאליפוגי בהדיא אפילו היכא דלמיר נכסים אלו ועוד תנן דהיכא דלמיר בהדיא אדס אוסר: **אט מה יירשנו**. דלאו מדידיה מתתני אלא מירושמיה דזכי ליה רחמנא: <sup>(ז)</sup> **אט מה לא יירשנו**. לאו דוקא לא יירשנו דנכסי ודאי

## אין בין המודר פרק רביעי נדרים

ר"ן

## מב.

**במתני'** **לא ירד למוך שדהו**. של מדיר. דמודר אסור אפי' בדריסת הרגל כדמתן לעיל (דף ג.): **ואינו אוכל מן הנוטות**. מן הפירות הנוטות על הדרך סמוך לשדה: **ובשביעית לא ירד למוך שדהו**. ואי שביעית נדר לא ירד וכו'. ובגמרא מפרש לה: **גמ' ואף על גב שהגיע שביעית**. דקסברי רב ושמואל דלע"ג דכולהו פירי דהפקרא אינון אפילו הכי כיון שצעה שהדירו היו שלו חייל אסורא אפי' שביעית שיאלו מרשותו. ומתני' תרי דיני קתני רישא אשמעינן דכיון שהדירו לפני שביעית חייל נדריה אפילו כי מטא שביעית וסיפא אשמעינן דלס שביעית נדר נהי דלא חייל נדריה לגבי פירי דהפקרא ניניהו לגבי ארעא מיהא חייל וכדמפרש בגמרא טעמא לקמן: **ור' יוחנן ור"ל דאמרי פרווייהו וכו' אכל אוכל מן הנוטות**. ולא ממסר זהו משום נדרא דמקמי שביעית: **לימא צהא קמיפלגי דרב ושמואל סברי אדס אוסר וכו' ור' יוחנן ור"ל סברי אין אדס אוסר וכו'**. נראה לי דהכי פירוש' דשעמנא דקא סלקא דעמין השתא דרב ושמואל ורבי יוחנן ור"ל כולוהו אפירושא דמתניתין קיימי. רב ושמואל מפרשי לה כדפרישית. ור' יוחנן ור"ל מפרשי לה דחדא קתני וכולה כשהדירו לפני שביעית וקאמר דנדר זה שני דינין יש לו דלפני שביעית חייל נדרא לגמרי שאינו יורד ואינו אוכל אכל כשהגיע שביעית הותר מקנחתו דנתי דאינו יורד בתוך שדהו משום דארעא אכתי ברשותי' קיימא כדפרישי' טעמא לקמן אפי"ה פירי שרו דהא שביעית נפקי מרשותיה ואע"פ שהדירו בשעה

שהיה ברשותו דהיינו לפני שביעית סברי ר' יוחנן ור"ל דלין אדס אוסר דבר שברשותו לכשיאל מרשותו ונהי דרישא לא אשמעינן מידי דפשיטא דלפני שביעית אינו יורד ואינו אוכל סבירא להו דנקט רישא משום סיפא לאשמעינן דלע"פ שהדירו לפני שביעית שהיו פירות ברשותו אין אסורו חל לאחר שיאלו מרשותו דהיינו שביעית. ומש"ה הוה סליק אדעתיה דר' יוחנן ור"ל סברי דלין אדס אוסר דבר שברשותו לכשיאל מרשותו אפילו היכא דלמיר נכסים אלו א"נ אפילו היכא דלמיר בהדיא שהוא אוסר אותם אפילו לאחר שיאלו מרשותו. והוה סבירא לן הכי אע"ג דר' יוחנן ור"ל לא איירו אלא בנכסי משום דבשלמא אי אמרינן דרבי יוחנן ור"ל אמרי הכי בנכסים אלו איכא למימר דתנא רישא משום סיפא וכדפרישית ואע"ג דלמיר ר' יוחנן ור"ל נכסי לאו דוקא דלמיר נכסי בלחוד אלא אנכסים אלו דלמיר רב ושמואל קיימי דנכסים אלו דינו כנכסי וכמו שנפרש לפנינו דאט איתא דר' יוחנן ור"ל דוקא בנכסי קא אמרי א"כ מה אשמעינן תנא דמתניתין רישא ודאי לא נריכא לאשמעינן דלפני שביעית חייל נדרא לגמרי וכי

הימא משום סיפא נקט לה לאשמעינן דכיון דמעיקרא אמר נכסי כשהגיע שביעית הותר מוקנחתו של נדר זה דהיינו לענין אכילה הא נמי לא נריכא לאשמעי' דפשיטא דכלשון נכסי לא משמע אלא צעוד שהיו ברשותו דגדולה מזו שנינו בפירקא דלקמן (דף מו.) ומיימין לה בסמוך בשמעתינן [ע"צ] האומר לחבירו קונם לביתך שאני נכנס שדך שאני לוקח מת או שמכרו לאחר מותר וכיון דאפילו גבי נודר דליכא לספוקי דמצי אוסר אנפשיה נכסי חבירו אפילו לאחר שיאלו מרשותו אמרינן דכי אמר ביתך לא משמע אלא צעוד שהוא שלו כ"ש לגבי מדיר דאיכא לספוקי אי מצי אסיר לבתר שיאלו מרשותו דפשיטא מילתא דכלשון נכסי אינו אוסר אלא צעודן ברשותו דודאי כי אמר נודר ביתך או נכסוך וכי אמר מדיר ביתי או נכסי לשונות שוין הן הלכך אט איתא דר' יוחנן ור"ל דוקא בנכסי אמרי דלין אדס אוסר תנא דמתני' לא אשמועי' מידי לא ברישא ולא בסיפא. וכ"ת כולה לאשמועינן דינא דבשביעית אינו יורד לתוך שדהו נקט לה דלא תימא דארעא נמי רחמנא אפקריה וקמ"ל דליתא משום טעמא דלמיר לקמן לא מצית אמרת הכין דלמאי שנויה בנדרים אי האי דינא צעי למתני לעולא דלמיר לקמן [ע"צ] צעומדין אילנות על הגבולין הי"ל למתנייה גבי דיני ממונות א"נ בשביעית ואפי' לר"ש בן אליקים דלמיר [גס] גזרה שמא ישהה צעמידה לא ינחא דכולה תני לה משום האי דינא דליתני שביעית גרידא אלא ודאי ר' יוחנן ור"ל אפילו בנכסים אלו ס"ל דלין אדס אוסר. ואמאי להו השתא מתניתין שפיר דתנא רישא משום סיפא לאשמועינן דאפילו הדירו בלשון נכסים אלו אין נדרו חל לאחר שיאלו מרשותו דלא תימא דכי היכי דלמיר גבי נודר דכי אמר לבית זה שאני נכנס מת או מכרו לאחר אסור דמתסר עליה אפילו לאחר שיאל מרשותו הכי נמי כי הדירו חבירו ור"ל נכסים אלו דליחול אסורא אפי' לאחר שיאלו נכסים מרשות מדיר דליתא דה"מ בנודר עצמו דמצי אסר אנפשיה נכסי חבירו אפילו לאחר שיאלו מרשותו הוו להו נכסי חבירו אכל מדיר לא דלאחר שיאלו מרשותו הוו להו נכסי חבירו ואין אדס אוסר נכסי חבירו על חבירו ואמאי מתניתין שפיר. ומקשינן דאי איתא דר' יוחנן ור"ל סברי דלין אדס אוסר הוה להו לאליפוגי בהדיא אפילו היכא דלמיר נכסים אלו ועוד תנן דהיכא דלמיר בהדיא אדס אוסר: **אט מה יירשנו**. דלאו מדידיה מתתני אלא מירושמיה דזכי ליה רחמנא: <sup>(ז)</sup> **אט מה לא יירשנו**. לאו דוקא לא יירשנו דנכסי ודאי

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה

דריה